

LLIBERTAT

PERIÒDIC D'ESQUERRA REPUBLICANA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: VERGARA, 27

l'època Any III Núm. 7 L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT 5 D'AGOST DE 1935 PREU: 15 CENTIMS

UN MOVIMENT CULTURAL

Creiem que ésser catalanista és tenir una voluntat, un pensament essencialment catalans, que és tant com dir ésser auster en tota manifestació, tenir una responsabilitat; ésser catalanista és tenir un estat de consciència dels nostres deures i complir-los. És que el nostre fet col·lectiu és un fet d'espiritualitat, una cultura, un sentit de la vida i no una política. El fet polític ha d'estar subordinat al fet cultural.

Hi ha, naturalment, el perill que la política esdevingui ella el fi, deixi d'ésser subordinada a la cultura; però llavors, com que ha invertit els termes, ja no es treballa per a Catalunya, ja no es treballa per un fet espiritual, sinó per un fet material, per un interès temporal. I cal no perdre de vista que tot fet espiritual no coneix el temps, el límit.

I dic això per afirmar que un fet espiritual no pot ésser un fet regional. Regió és característiques secundàries, nació característiques essencials, les de l'esperit; per tant, la cultura és el que dona valor al nostre fet diferencial. O sigui, és un contrasentit parlar de cultures regionals. Cultura és personalitat pròpia.

I cal que hom no perdi de vista que dues cultures no poden conviure, això és un tòpic; una cultura irradia sobre l'altra, es dominen, i qui cedeix és el vençut. O sigui que tot fet cultural pugna per estructurar-se d'una manera efectiva. Una cultura no pot romandre isolada o estancada, car per

definició cultura és expansió, vida, lluita. Lògicament, doncs, ésser reflex d'un altre és no portar res de valor a la cultura general del món, i si aquest altre ja és un reflex d'un altre fet cultural, llavors, és senyal que nosaltres ja som morts espiritualment.

I, naturalment, contra aquesta voluntat, contra aquesta voluntat imperiosa del nostre jo col·lectiu que ens empeny a estructurar-nos d'una manera personal, hom parlarà de localisme i provincianisme, i no veure que aquesta voluntat és la manifestació més evident de la nostra personalitat lliure, de la nostra superioritat. Car és veritat que aquest catalanisme és entre nosaltres la fórmula més perfecta d'universalisme, representa el seu ingrés a l'esperit i a la cultura universals. I jo sempre he vist que el província és aquell que per elegància empra una llengua que no és la seva.

I en aquesta lluita contra uns fets consumats que volen imposar-se a la nostra personalitat, no podem, no devem claudicar. Cal que lluitem per a no dependre en absolut de ningú. Claudicar en fets espirituals, és la mort; claudicar en la cultura, el nostre fet espiritual, és la nostra mort. I no puc concebre un ésser que instintivament o conscientment faci camí vers la mort. Catalanisme és, doncs, voluntat superadora vers un fi creador d'una nova personalitat col·lectiva, evidentment la nostra.

Manuel Cruells

CADA DIA MÉS DIFÍCIL

De manera ràpida transcorren els dies tant que quasi bé pot dir-se que si no fos per circumstàncies prou emotives i sensibles per a nosaltres, segurament ni ens en donariem compte; però, i precisament per aquests mateixos motius, tots ens preocupem de voler analitzar o saber que passa al llarg del temps, car degut a un constant neguit que viu en nosaltres això ens anima a confiar en un futur immediat ben esperançador.

La història del nostre poble es troba saturada, en el transcurs de tots els temps, de fets i motius veritablement commovedors, no solament per la gesta dels seus homes sinó, fins i tot, per la forma admirable de comportar-se, en diferents ocasions, el conjunt del poble; avui, però, tinc el convenciment que s'està escrivint una de les seves millors pàgines i no vull pas referir-me, perquè no puc, a fets més o menys significatius d'un temps no llunyà, però sí que crec un deure significar les característiques del present.

Anys enrera, no pas molts perquè tots no poguem recordar-los, quan s'esdevien fets més o menys importants d'ordre polític en el nostre poble i a conseqüència dels quals canviava l'orientació ideològica dels seus òrgans de govern, feia pena veure com quasi la totalitat dels afectes als antecessors talment una riuada desbordada s'aplegava al redós d'aquells que els succeïen; avui, però, salvant naturalment aquells casos que, per estar impregnats d'aquell medi o educats en els seus procediments, encara no han pogut desprendre's

de la carcassa que els priva de comportar-se amb el decòrum i dignitat de perfectes ciutadans, la massa, aquest conjunt del poble que per imperatiu d'un dret universalment reconegut decideix, quan els que hi tenen un deure el posen a prova, les directrius o forma de regir-se un país, avui, doncs, tot i les múltiples dificultats sobrament conegudes i que no precisa d'enumerar, es comporta dignament amb fermesa, disciplina i lleialtat.

Cada dia, per tant, la situació és més difícil, però no pels que avui hi són, sinó que, ben al contrari d'abans, la responsabilitat recau precisament en els que fa poc hi érem i que dintre de poc hi tornarem a ésser. I és cada dia més difícil perquè així com abans uns homes dirigim per iniciativa pròpia els pobles, avui ja quasi per tot es demostra que, si no ben bé ara, dintre de poc els pobles seran els que fixaran les directrius i normes a aquells que els tinguin de governar.

Es hora, doncs, de que tots ens donem perfecte compte de situarnos en el lloc que ens correspon sacrificant, si així calgués, intimes conveniències i llançant-nos amb tota l'empenta que les circumstàncies imposin, al restabliment de la tranquil·litat ideològica i personal a què tenen dret aquesta majoria de ciutadans que de manera tan exemplar es comporten.

Per això cal i n'estem convençuts de la necessitat, acoblar tots els esforços i voluntats al marge de capelletes i petits feudes de caràcter personal; és hora ja d'actuar amb plenitud de consciència i a tota

llum classificant com cal, en interès de tots, actuacions i comportaments, car seria tristament lamentable de veure com tots aquells que s'han fet o es fan mereixedors d'ésser situats en els llocs de reserva, o precisen d'un apartament temporal que els vindiqui, tornen novament per audàcia seva o per deixadesa nostra, a detentar càrrecs i prebendes com si res no hagués passat i a voler recuperar situacions de predomini que el poble amb raó sobrera hauria de repudiar i veure amb disgust.

Fem-nos càrrec de què bastim un grandí i modern edifici, les dimensions del qual cada dia que passa es transformen per raó del constant augment de la gran fami-

lia que haurà d'ocupar-lo i pensem que si l'aixequem damunt de fonaments prou amples i sòlids, per la mateixa qualitat dels diversos elements que emprem en afermar-los, aquell a mesura que el temps passi per raó de la seva sana solidesa, serà més fort i perdurable; però si així no és, pensem també, que a la més petita convulsió es desplomará tot ell de la manera més fàcil i estrepitosa i únicament nosaltres en serem els únics responsables. Responsabilitat que en aquest cas, el poble tindrà perfecte dret de judicar i condemnar amb la màxima duresa.

Ramon FRONTERA

CATALUNYA 1935

LA POLÍTICA ALS POBLES

Si en l'article anterior enfocàvem la situació política actual des d'un punt de vista general i — situant-nos en una posició crítica, per bé que objectiva — propugnàvem per l'eliminació de tots aquells factors purament accessoris que podien impedir la unitat d'acció, en l'hora present, de tots els sectors interessants en liquidar un estat de coses vergonyant i alhora inestable, avui tractarem d'enfocar un altre aspecte de les activitats polítiques, circumscribint-lo, però, a allò que nosaltres entenem el que hauria d'ésser la política local en els nuclis urbans més aviat modestos i que constitueixen, amb tot, el que en podríem dir les cèl·lules complementàries del moviment ideològic que irradien les grans ciutats, amb prou vitalitat, totes, per a constituir nuclis diversos amb filiació clara i postulats concrets.

Es possible, però, que el tema que hem escollit dongui ocasió al lector superficial a veure contradiccions entre el què exposàvem en el nostre treball anterior i el que direm en aquest. Vagi, per tant, a l'avangada una aclaració prèvia sense la qual els judicis adversos podrien semblar fonamentats.

Es presenten, sempre, en tots els ordres de la vida, situacions que exigeixen al que s'hi troba involucrat una acció prèvia, ràpida, inexcusable, dirigida a resoldre el problema del moment; en cap cas, però, l'individu o la col·lectivitat renunciïn, per a un futur més o menys immediat, a allò que a llur criteri pugui consolidar, impulsar l'òrgan o funció transitòriament contorbats.

Essent així, doncs, si ahir analitzàvem una situació que podríem considerar dins l'ordre de les coses a resoldre preemptòriament, avui no serà de més que parlem de les posicions a adoptar una vegada salvat l'obstacle que entorpeix la lliure manifestació del pensament i de la voluntat humana i quan cada u ja no senti damunt seu el llast, sempre carregós, d'haver de moure's als únics impulsos de la comunitat en el sofriment i en la persecució.

La política als pobles, incloent-hi moltes ciutats d'ordre secundari, es distingeix sovint, encara en els nostres temps, per una concepció primària de les funcions que li pertocquen i de la missió que hauria

de correspondre als diversos factors que posa en joc. D'aquí ve que els adherents a les organitzacions polítiques d'una localitat fluctuin, sovint, d'una banda a l'altra seguint gairebé sempre l'estela del personatge de moda que encarna una situació de privilegi o bé, encara, movent-se a impulsos de devoció personal, una munió de ciutadans per altres conceptes prou dignes es converteixen en ramat obedient a la veu del pastor que, prou hàbil per saber-los emmirallar amb quatre realitzacions i subministrant-los quatre influències, es converteix, ben aviat, en l'àrbitre de la política al poble i sap cotitzar aquesta situació prou discretament perquè tots els canvis haguts i per haver no li disputin un predominí que sap posar oportunament al servei del millor postor.

Es clar que avui les coses comencen ja d'anar d'una altra manera i el ciutadà mitjà té una mica més de visió i de sentit comú. Però no creguem que no abundin encara els casos que podríem catalogar dins l'ordre dels que hem anat apuntant o en variants més o menys dissemblants, però que, en definitiva, si difereixen del procediment no es separen gran cosa de l'objectiu que persegueix l'animador de torn.

I és que fins aquell ciutadà mitjà de què parlàvem cau planerament, ben sovint, en l'esquer que perfidiosament se li posa a l'abast, vernisat de tot allò que fer-lo atractiu als ulls meravellats d'un temperament cándid.

No us sobtarà, doncs, anant pel món, de trobar comunistes furibunds que segueixen les petjades d'un radical «històric», ni de trobar catalanistes cent per cent, demòcrates i liberals a ultrança, que voten al cacic de la Lliga perquè a l'Esquerra hi ha els «extremistes» del sindicat agrícola, i ni gairebé tindreu esma de quedar-vos parats si us diuen que la colla de «Don Fulano», amic que fou del dictador, s'unia amb els socialistes per fer la guitza a la Lliga en unes eleccions de consellers municipals.

Es evident que per sota de tot això hi ha quelcom més que conveniències de partit i interessos locals a preservar. En tot cas són conveniències i interessos que surten de reconcs més obscurs i de no massa bon confessor.

Però un llast així no es tira a terra en quatre dies i eis nous Messies que amb l'o-